

W NUMERZE

Wszechmocny
ratownik musi myśleć!

Wszechmocny ratownik musi myśleć!

Zabezpieczony to nie tylko ubezpieczony

Wydawnictwa Fundacji EDURA

Leksykon „Ochrona przeciwpożarowa” już się pisze!

Telematria wspomagająca bezpieczeństwo ratowników

Czy dekontaminować można lepiej i taniej?

Silni, zwinni, szybcy

Bezpieczne wody. Rozmowa z Jerzym Telakiem prezesem WOPR

Centralny kalendarz imprez sportowych

ICE – pozwól sobie pomóc

5

8

11

13

14

17

20

26

29

32

REKLAMY

Aries Power, Kadimex, MSA Poland Sp. z o.o.,
Firma „Bogdan Gil”, ZOSP RP WUS Brzeziny, KZPT Kalisz,
Targi Kieleckie EDURA 2008, PPPH GRAS, Frank-Cars Sp. z o.o.

EDURA

Magazyn informacyjno-techniczny ratownictwa

Wydawca: Fundacja Edukacja i Technika Ratownictwa Adres Redakcji: ul. Chłodna 3, 00-891 Warszawa,
tel. 022 850 11 12, fax 022 433 50 09, e-mail: edura@edura.pl Redaktor naczelny: Witold Sojka Sekretarz redakcji:
Joanna Szczypińska Korekta: Dorota Krawczak Rada Programowa: Janusz Jędrzejczyk, Stanisław Mazur, Jan Kielin
Druk: Paper&Tinta Nakład: 5000 egzemplarzy

Wszechmocny ratownik musi myśleć!

część 2

A co z „ratowniczym myśleniem” samiych ratowników?

Ktoś powie: „To, że trzeba myśleć – wiadomo.” To, że trzeba myśleć i przewidywać w komendach wojewódzkich i powiatowych – teoretycznie również wiadomo, ale że myślenie w poszczególnych miastach, gminach i jednostkach ratowniczych nie zawsze jest realizowane, można się przekonać niestety dość często.

Jeden z ratowników powiedział kiedyś po akcji: „Dzięki uprzejmości straży ocalały fundamenty”.

Prawda, że był bardzo złośliwy! Ale może wtedy miał ku temu powody? Może zawiodło u kogoś ratownicze myślenie?

„Ratownicze myślenie” – cóż to za nowe pojęcie? Spieszę wyjaśnić, że nie jest to termin encyklopedyczny i trudno go też znaleźć (jako temat) w programach kształcenia w szkołach przygotowujących do zawodu przyszłych ratowników. I nie oznacza to wcale, że myślenie to jest niepotrzebne, zbędne i pozbawione realnych podstaw. Wręcz przeciwnie – powinno towarzyszyć wszystkim odpowiedzialnym za bezpieczeństwo, ratownikom zawodowym i ochotniczym, a nawet „cywilom”, których poczynania mogą być powodem użycia sił ratowniczych.

Zatem ratownicze myślenie nie może być obce:

- powiatom (nie wspomnę już o szczeblach wyższych) – gdyż różne ustawy i rozporządzenia mówią o prowadzeniu analiz i opracowaniu prognoz dotyczących pożarów, klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń,
- gminom – w ramach realizacji zadania zapewnienia ochrony przeciwpożarowej i ochrony przed innymi miejscowymi zagrożeniami na własnym terenie,

- komendantom powiatowym – zobowiązanym organizować i prowadzić akcje ratownicze, rozpoznawać zagrożenia, opracowywać plany ratownicze, wykonywać zadania z zakresu ratownictwa, szkolić ratowników i analizować wyposażenie jednostek ratowniczych,
- jednostkom ratowniczym – którym w myśl ustawy o ochronie przeciwpożarowej przypisano zadanie ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska naturalnego. Czynią one to poprzez zapobieganie, zapewnienie sił i środków oraz prowadzenie działań ratowniczych,
- projektantom i konstruktorom – bowiem to ich dzieła mogą być przyjazne ogółowi społeczeństwa lub nie,
- ratownikom – będącym ostatnim ogniwem realizującym szeroko pojęte ratownictwo. Ratownikom zawodowym i ochotniczym – powołanym do walki z zagrożeniami, zdrowym, sprawnym, wyszkolonym, dysponującym sprzętem i często zmuszanym do likwidowania przy konkretnej akcji „niedoróbek” wyższego szczebla w ratowniczym myśleniu.

Spróbujmy teraz sprecyzować, czego owo ratownicze myślenie powinno dotyczyć. Czy starczy wiedzieć:

Co będzie, gdy...?

Za tym lakonicznym pytaniem kryją się ważne z ratowniczego punktu widzenia sprawy. Zaczniemy od końca. Wyraz „gdy” to nic innego, jak katalog możliwych zagrożeń. Można go zacząć tworzyć od znanych haseł – gdy nastąpi powódź, pożar, wybuch, wypadek itd., ale słuszniejsze wydaje się układanie bardzo drobiazgowych list potencjalnych zdarzeń, w myśl znanej prawdy: diabeł tkwi w szczegółach.

Rozważania nasze powinny zatem dotyczyć sytuacji, gdy np.:

- załamał się łód pod wędkarzami na miejscowym jeziorze,
- pojazd przebijie barierkę i wpadnie do pobliskiej rzeki,
- z przewożonej butli ulatniać się zacznie chlor,
- robotnik zawisnie na rusztowaniu,
- palić się będzie w znanej wszystkim dyskotecy,
- załame się trybuna wraz z kibicami na miejscowym stadionie,
- wiatr przewróci drzewo na jadący autobus,
- szerszenie zaatakują dzieci w przedszkolu,
- nastąpi awaria zasilania prądem elektrycznym sali operacyjnej w pobliskim szpitalu,
- w miejscowej masarni ulatniał się będzie amoniak,
- dziecko zginie w lesie, a chłopca przysypie piasek w żwirowni,
- zawali się część budynku, a zerwane przewody spowodują niemożliwość włączenia syreny

alarmowej, wzywającej ochotników do strażnicy,

- na pobliskim jeziorze przymarznie do lodu łabędź, a kot utknie w kanalizacyjnej rurze.

Przykładów takich można wymieniać setki, a co ciekawsze – lista ta stale się powiększa. Bowiem, jak pokazują statystyki interwencji straży pożarnych, wyjeżdżamy do coraz to nowych zadań. Wszystkie te akcje mają jednak wspólną cechę – ratują życie, zdrowie, mienie lub środowisko naturalne. To dobrze i tak to już będzie.

Przejdźmy zatem do drugiego członu pytania: „Co będzie...”.

Ano właśnie – tu trzeba odpowiadać konkretnymi, szczegółami i faktami. Powtarzająca się odpowiedź: „Jakoś to będzie” prowadzi najczęściej do śmierci poszkodowanego lub ratownika, do tragedii i zdarzeń bulwersujących społeczeństwo. Za jej sprawą dotychczas pozytywna ocena jednostki ratowniczej ustępuje miejsca utrzymującego się latami negatywnej opinii, nierzadko rozciąganej na całą służbę.

Szanowni ratownicy! – uwierzcie doświadczonym dowódcy. Jeśli dzięki „uprzejmości” straży zginie człowiek, zwłaszcza dziecko lub ratownik – w opinii miejscowej społeczności, której przecież służycie, będziecie po prostu przegrani, i to na długo. Będą wam to pamiętać, a takiej rany nie zagoją defilady, zawody, jubileusze, festyny i dni otwartych strażnic. Jak spojrzycie w oczy matce ofiary, żonie kolegi ratownika czy dziecku, które straciło ukochanego ojca?

Należy więc dla każdego konkretnego zdarzenia mogącego wystąpić w danym terenie:

- wskazać, która jednostka i w jakim czasie przyjedzie do zdarzenia jako pierwsza,
- zdecydować, jaki sprzęt będzie niezbędny,
- określić konieczne predyspozycje, umiejętności i doświadczenia ratowników,
- ustalić procedury postępowania ratowniczych,
- zdecydować, kto powinien z ratownikami współdziałać i w jakim zakresie,
- sprawdzić przygotowanie do działań podczas ćwiczeń,
- określić, jak doskonalić zdobyte już umiejętności, opracować listę braków, zastanowić się nad ewentualnymi czasowymi zamiennikami i sprecyzować plan działania na najbliższą przyszłość.

Takie podejście do sprawy gwarantuje, że nie powinna się zdarzyć sytuacja, przed którą ratow-

nicy rozłożą bezradnie ręce. I nie jest prawdą, że na nic nie ma pieniędzy – zresztą nie zawsze one są w ratownictwie najważniejsze.

Jeżeli jednostkę stać na nowe krzesła do świetlicy, to przedtem musi zostać kupione np. koło ratunkowe. Jeżeli kupuje się okazały bukiet na imienniny powiatowego notabla, to znaczy, że w samochodzie jest już porządna latarka ratownicza, a jeśli, po sprzedaży kalendarzy, jednostka finansuje grochówkę dla widzów na zawodach, rozumiemy, że każdy wie, iż wzbogaciła się właśnie o nową, długą linę ratowniczą. Gdy za strażnicą jest jezioro, to nie może cieszyć nowy samochód osobowy (przepraszam – operacyjny), gdy brak pontonu z silnikiem itd., itd.

To, że z ratowniczym myśleniem nie wszędzie jest najlepiej, i że dopiero tragedia otwiera niektórym oczy (oby na długo!), świadczą relacje z niektórych akcji przekazywane pocztą pantoflową.

Pytania końcowe

Czy więc nie warto upowszechnić ratowniczego myślenia na wszystkich szczeblach decyzyjnych i wykonawczych?

Panie Kierowniku Akcji, Ratowniku! – czy na pewno wiesz: Co będzie, gdy...?

Panie Komendancie, Dowódcy! – jestem przekonany, że jeżeli będziesz swój czas poświęcał bardziej na ratownicze myślenie, to siedem niespodzianek czyhających na szefa cię ominie.

Wykorzystano:

– Michael E. Porter, Jay W. Lorsch, Nitin Nohria, Ostrzeżenie dla nowych szefów: czyha na was siedem niespodzianek! Sekrety skutecznych liderów biznesu, wydanie specjalne Harvard Business Review Polska.

– M. Schroeder, Osoby i zjawiska towarzyszące akcji ratowniczej, SA PSP Poznań 2002.

– Preparedness Aspects Disaster Prevention and Mitigation. A Compendium of Current Knowledge, United Nations, New York 1984.

– Przygotowanie na wypadek katastrof i łagodzenie ich skutków, ZG PCK, 1993.

– Przegląd Pożarniczy nr 12/97 i nr 5/00.

♣ Maciej SCHROEDER
 📷 Foto arch. KW PSP Poznań

PROMOCJA CENOWA !!!

HELMÓW STRAŻACKICH
W NOWY ROK Z NOWYMI
ATRAKCYJNYMI CENAMI

Kaliskie Zakłady Przemysłu Terenowego ul. Przybrzeżna 37, 62-800 KALISZ
 tel. 062 767 20 16, fax. 062 757 54 29, www.kzpt.pl, kzpt@kzpt.lg.pl